

Frágreiðing

Soleiðis verða vit haggreiddir

So mangir fyrirsurningar eru sendir mæri um útróðrafiskaprísir.

Sum verandi formaður fyrri útróðrafiskagildis í Fróðbiar sókn og av útróðramonnum valdur samráðingarmáður og álitismaður í nevndum til áseting av útróðrafiskaprísunum skyldi eg sjálfandi at svara. Men eg vildi helst svara soleiðis, at ikki bara teir spyrjandi, men allir útróðramenn skulu fáa greiðu á hvussu fiskaprísir okkara liggur, og hvussu ti er farist, síðan vit reistu tað. Og hetta gerst kanska best igjøgnum blóðini.

Tað var í fjórveit, at útróðramenn settu fram krav yvir fyrri fiskakeyparunum at fáa avreiðingar prísir — ráfiskaprísir — settan soleiðis at hann rimaði við hin tá støðugt vaksandi prísir fyrri fisk á verðaldarmarknaðinum.

Men okkara ynski og krav vundu ongar somdir.

So vendu vit okkum til háttvirda landsstýrið um at kalla tingið saman fyrri at hjálpa okkum at vinnna somdir í okkara rættvisu krøvum um hægri ráfiskaprís, eins og lóg-gávuvaldið hevði gjørt viðvíkjandi saltfiskaprísinum, hóast tað má viðgangast, at hin ásetti prísir fyrri saltfisk at landa í Føroyum ikki hefur vakt stóra takkarkenslu hjá fiskimonnum.

Men okkara háttvirda landsstýri var ikki skjótt á fótum fyrri at tana okkum. Vit fingi einki lógting samankallað fyrri at skera úr træti um fiskaprísir og hjálpa okkum fiskimonnum.

So kom tað í lag eftir sterka átroðkan frá okkum útróðramonnum, at landsstýrið skjøyt uppá at skipa eina ráfiskaprísnevnd eins og gjørt var viðvíkjandi saltfiskinum. Í hesa nevnd vóru valdir tveir av útróðramonnum, tveir av fiskakeyparunum við einum úrskurðarmanni valdum av landsstýrinum.

Eg varð annar limur hjá útróðramonnum í hesi nevnd. Nevndin kom so saman til áseting av ráfiskaprísinum fyrri fisk á verðaldinum í Føroyum.

Semja varð eingin millum umboðsmenninar fyrri okkum útróðramonnum og umboðsmenninar fyrri fiskakeyparunum.

Úrskurðarmaður landsstýrisins skar so úr træti og setti ráfiskaprísir galdandi fyrri allar Føroyar.

Nú skuldi verið við vorðið ella friðurin bjargaður.

Men so varð ikki.

Eingin fiskakeypari í Vági og á Tvøroyri og heldur ikki í nógvum øðrum bygdam boygdu seg fyrri ti ásetta prísinum.

Uttan mun til avgerðina hjá prísnevndini góvu teir ein prís sum lá langt undir nevndarprísinum.

Um tað ikki kann sigast at vera annað enn ein sjálfvígja fyrri menn av æru at halda orð og avgerðir av myndugleikum, so skal tað kortini merkjast her, at fiskakeypararir í Klakksvík og Leirvík skutu seg ikki undan at halda orð og boyggja seg fyrri bindandi avgerð. Teir vóru hefur yvir teimum, sum krupu undan skyldu síni, og sum ikki vildu teljast millum menn av æru.

Í Suðuroynni komu vit at leggja prísirvinnu lúnu hjá einstokum monnum. Her á Tvøroyri fingi útróðramenn ein undirprís, sum lá um 27 oyru kg undir hin ásetta ráfiskaprís, og í Vági stóð enn og verri til.

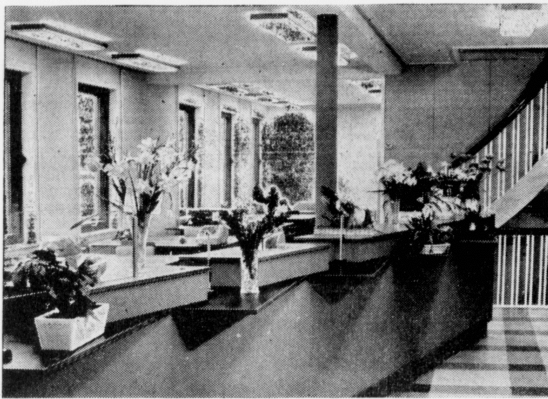
Vit royndu at togast við fiskakeypararnar um at fáa ásetta prísir, men vit vóru latin einsamallir. Hvorki landsstýrið ella borgarlígi meirlutin í okkara eigna sóknarstýri ella nakar annar felagsskapur ella samtøkur stuðlaðu okkum.

Vit máttu til lúta.

Tað var tungt.

Vit orkaðu ikki einsamallir.

Fiskakeypararnir dugdu takkið, hitt öldargamla snildi at taka ein og ein, hvønn fyrri seg. Men liggjandi undir ti svára órættvisinum at fáa so nógv minni fyrri útróðrafisk okkara, enn prísnevndin hevði sett, hildu vit á við at troðka á landsstýrið og lógtingið. Og tað ið tingið so kom saman, lá greitt okkara ynski um við lóg at fáa prísir fyrri útróðrafiskir settan eins fyrri alt landið og soleiðis, at

HÖVUÐSSKRIVSTOVA, TÖRSHAVN

Telefon 1150 — Telex 29

Telexsamband við allan heim.

DEILDIR OG AVGREIÐSLUR:

Norðoya Banki,	Klakksvík,	tlf. 5296
Sjóvinnubankin,	Sorvági,	tlf. 19
—	Míðvagi,	tlf. 30
—	Sandavagi,	tlf. 101
—	Sandi,	tlf. 42
—	Hvalba,	tlf. 51
—	Gøtu,	tlf. 88
—	Rúnávik,	tlf. 7017

Fleiri og fleiri fáa sær konto í okkara banka

Gerið sum tey, latið

Sjóvinnu-bankan

verða tygara banka

INNLAÐSRENTAN er
Við 3 mánaða uppsagn 4½ %
Á vanligu bankabók 4 %
Á tjekk-konto 2 %
Avtala kann verða gjord um hægri rentu fyrri størri peningahæddir við longri uppsagn.

Mánaðarjavni

ultimo júní 1964

DEBIT	kr.	oyr.
Kassapeningur	2.675.190,60	
Bankar og sparikassar innanlanda:		
Innskot	597.898,96	
Útlendiskir bankar	496.752,20	
Útlendiskur peningur	49.408,73	
Virðispróg innlandi	15.459.199,82	
Egin partabrov (nom. kr. 675,00)	675,00	
Veðskuldbrov	54.666,68	
Vekslar innlandi	6.777.691,27	
Útlán	10.415.540,22	
Kassa-kreditur	11.403.565,25	
Konto-kurant-konto:		
Innanlanda rokning	6.927.662,14	
Uttanlanda rokning	0,00	6.927.662,14
Ymiskir skuldarar (Egin partabrov millum trygdir undir teim 5 seinastu tølum eru nom. kr. 4.800,00)	730.951,77	
Ábyrgdir	1.050.685,62	
Fastar ognir	758.781,26	
Búnyttur og boks-rúm	112.473,72	
Kostnaður	607.369,06	
	58.091.512,30	

KREDIT

	kr.	oyr.
Partapeningur	173.000,00	
Lógásettur tiltaksgrunnur	650.000,00	
Ábyrgdarpeningur	2.524.830,49	
Annar tiltaks-peningur:		
Grunnur til uppskriving av partabrovum	50.000,00	
Flutt frá árinum	74.584,72	
Folio-konto	8.543.268,40	
Konto-kurant-konto:		
Innanlanda rokning	1.514.422,30	
Uttanlanda rokning	6.098,75	1.520.521,05
Innskot á bankabók við styttri uppsagn enn 1 mánað	13.318.987,17	
Innskot við uppsagn 1 mánað ella meir	20.027.808,67	
Bankar og sparikassar innanlanda:		
Innskot	3.736.557,95	
Kreditur og lán	339.235,63	4.075.793,58
Útlendiskir bankar	217.485,82	
Rediskonteraðir vekslar:		
Innanlanda	2.967.000,00	
Uttanlanda	0,00	2.967.000,00
Ábyrgdir	1.050.685,62	
Ymiskir ognarar	1.214.141,78	
Rentur og provisión v. m.	1.161.663,00	
Vinningsbýti	19.327,00	
Adrar intøkur	12.415,00	
	58.091.512,30	

Skulu tit brúka bil

persónkoyring ella skúla-koyring, so ringið tlf. 2773.

Alexander Dalfoss

hann var samsvarandi marknaðarprísinum.

Men hóast hetta málið hastaði meiri enn nakað annað, kom einki burtur úr tí fyrr enn líka undan heimsendanini av tinginum. Tá varð samtykt við lóg at seta eina ráfiskaprísnevnd. Í henni skuldu sita tveir menn fyrri útróðramennin, tveir fyrri fiskakeypararnar, valdir av avvarandi feløgum, og ein fimmti maður, valdur av báðum partum, ella um tað ikki bar til, av sorinskrivarunum.

Lógin gav hesi nevnd heimild at seta ráfiskaprísir fyrri fisk, ið varð avgreiddur í Føroyum, og hann skuldi galda eins fyrri allar oyggjar okkara.

Leingi — alt ov leingi — biðaðu vit eftir, at landsstýrið lýsti lógin. Men so hendi tað einaferð. Og so bratt, ið tað var hent, valdu útróðrafelögin sínar tveir menn í ráfiskaprísnevndina, men tað gjørdi fiskakeypararnir ikki. Teir lögdu eftir at sabotera lógin. So seint sum i dag hava teir mæri vitandi ongan mannin valt enn 14. júní.

Hetta kunnu vit útróðramenn ikki finna okkum i.

Hin 25. maí 1964 sendi undirritaði vena felag mitt fylgjandi fjarrit til landsstýrið:

»Sum valdur limur í ráfiskaprísnevndina sambært lógtingslóg nr. 16 frá 9/4-64 loyvi eg mær at átala, at fiskakeypari í Suðuroy setur ráfiska prís, uttan at nevndarlimirnir eru atspurdir stop Vóni landsstýrið vil átala fiskakeyparin Jóhan Dahl og gera honum greitt, at einars ráfiska prísnevndin aftaná 9/4-64 kann áseta ráfiskaprís stop Vænti at frætta um støðu landsstýrisins.

Daniel Jacob Jensen.

Svar kom aldri frá landsstýrinum uppá hetta fjarrit.

Men tað vóru ikki bara limir Fróðbiar sóknar útróðrafelags, sum ikki orkaðu at finna seg í prístýstinum og teimum hørðu knúgvunum yvir okkum.

Tann 14. júní sendi útróðramenn í Suðuroy hetta fjarrit, undirskrivað av H. J. Hjelm, J. H. Joensen (Sumbæ) og J. H. Danbjørg, til landsstýrið:

»Útróðramenn í Suðuroy loyva sær her við at heita á háttvirda landsstýrið fyrri at fáa rættvisan og eins ráfiskaprís fyrri alt Føroya land stop Fiskaprísiririr í Suðuroy, sum liggja okkurt um 30 % lægri

enn í øðrum føroyskum oyggjum, tykjust okkum at vera órættvisir. Stop, Harfyrir biðja vit um, at háttvirda landsstýrið ger útveg fyrri, at hesin órættvisi ójavn í ráfiskaprísinum verður rættaður beina vegin.»

Og samstundis sendu teir Gunnari Petersen hetta fjarrit: »Tú og Danjal Jacob Jensen verða her við biðin um og heimilað til at samráðast okkara vegna við landsstýrið Føroya viðvíkjandi avsendum fjarriti til landsstýrið, sum vit nu senda tykkum avskrift av.

Fyrri fiskimenninar í Suðuroy, H. J. Hjelm, J. H. Joensen, J. H. Danbjørg.

Vit fóru so til fundar.

Erlundur Paturssonur avgjörð, at prísásetingarfundur skuldi verða á Hotel Hafnia tann 25. júní 1964.

Hin 25. júní kom eg sum ásett til Havnar á hin boðaða prísásetingarfundin.

Eg motti á Hotel Hafnia. Men stjórin á hotellinum segði, at eingin hevði sagt nakað við hann um nevnda fund.

Og har var heldur eingin annar enn eg mottur, eingin frá fiskakeyparunum og eingin maður úr Klakksvík. Um Klakksvíkarmaðurin nakran tíð hevur fingið nokur boð, veit eg ikki. Óboðin var ikki gott at meta.

Eg kom mær í samband við sakførara okkara.

Ringi varð til Jens Pauli av Reyni, ið var annar av reiðaranna umboðsmonnum hjá útróðramonnum í fyrstu ráfiskaprísnevndini. Hann hevði lovað at royna at fáa fiskakeypararnar at velja sínar menn í nýggju ráfiskaprísnevndina, so teir kunnu motta, tað ið prísásetingarfundur varð. Men hann segði nú at tað ikki hevði eydnast honum, hóast hann hevði roynt.

Erlundur Patursson, landsstýrismaðurin, sum hevði ásett og boðað til prísásetingarnevndarfundin, var ikki at finna.

Sakførarin ringdi so til lógmannin, ið viðgækk, at hann hevði lovað reiðarunum at gera eina reglugerð. Reiðararnir søgdu seg einki at kunna gera, fyrr enn ein tilik var gjørd. Men nú segði lógmaður, at landsstýrið seinri var komið til tað áðan, at stýrið ónga skyldu hann at gera uppskot til reglugerðina. Tað máttu partarnir sjálfir gjørd. Landsstýrið hevði latið reiðararnar vita hetta gjøgnum Danjal Niclasen, ið nú var burturstaddur

av landinum, men kom aftur dagin eftir, altsó tann 26. júní.

Tað má verða sagt, at ongatið hava fiskimenn verið hildin fyrri størri gjøldur, fyrri størri háð og spott. Ongatið hava teir verið meiri vannvirðir.

Eg fór soleiðis nakkalangur aftur til Suðuroyar.

Hesin atburður móti okkum útróðramonnum frá landsins hægstu monnum og teimum, ið tykjust at vera undir serligari vernd av landsstýrinum í toganini móti okkum fiskimonnum, hann er so vorðin, so illavörðin, at eg hatti mær ikki at taka í mun min teir oyð, ið hóska um hann.

Ein sorgarsaga — so illa eru vit fiskimenn farnir:

Ser út sum samanspel: Reiðararnir vildu ongar limir velja, ti landsstýrið skuldi ónga reglugerð hava gjørt, og landsstýrið svarar, at tað eftir at hava hugsað seg um, helt tað seg ónga skyldu hava at gera nakra reglugerð.

Hvor skjýtur á annan! Og so vinna teir tað, sum kanska eru uppløgd ráð, at vit útróðramenn koma at leggja og flóta á nokrum krafarleysum paragraftum við ongun fóstum rættvisum ráfiskaprís.

Og fiskimálaráðharrin hvørur, motti ikki á fundinum, hann sjálfur hevði sett ! ! !

Og lógmaður er ikki frægari — skjýtur seg og sitti eina landsstýri undan allari ábyrgd fyrri lóg, ið hann sjálfur hevur lagt fram og lýst í gildi.

Ein herlig mynd ! ! !

Men, kammirátar og lagsbróður, Føroya útróðramenn og fiskimenn, vit fara ikki at gevast og lata okkum fara við sum skóklátar.

Latum okkum lata teir harrar vita tað.

Á Tvøroyri, tann 14.7.1964.

Daniel Jacob Jensen, útróðramaður.

ANDLÁT

Elsa Clementsen, Elduvík doyði hósadagin, 81 ára gomul.

Á ungum árum var hon í Vest-indiskum oyggjunum, har hon tæti hjá einum embætismanni.